

indulatos szót a kiszolgáltatottság ellen. S hogyan lenne láttató jelképe az emberi nyomorúságnak is egy tehetetlen beteg madár? Hogyan lenne láttató jelképe életünk játékterének, halálos kockázatának a galopp-pálya és a lóversenypálya, hiszen már Ady is a labdatérhez hasonlította az életet.

Az utazás pedig a peregrinációval azonos, a soha célhoz nem érő keresést, kutatást jelenti, az egyetlen értelmes és tartalmas cselekvést, azt a spirituális állapotot és lehetőséget ami a történelem szörnyű kanyarai után mindig megmarad. Ez az a motívum, amely a középkor óta újra és újra feltűnik az európai irodalom újabb és újabb hullámaiban.

Az utazások során sokszor csetlünk-botlunk, akaratlanul is úgy viselkedünk mint a régi filmek ügyetlenkedői, mulatságos hősei. A helyzetkomikum pedig léthelyzetünkre világít rá. Egy lengyel tanyán, egy olasz faluban, egy francia kisvárosban azt mondjuk, hogy nem vagyunk odavalósiak. De vajon *ide*valósiak vagyunk-e, *ide*valósiak a szónak abban az általánosabb, ontológiai és kritikai értelmében, hogy *ide*valósiak erre a világra?

Kenyeres Zoltán

TANDORI DEZSŐ

Hosszú koporsó

(N: női hang; F: férfi hang)

(N)... nem tudta volna képviselni most ezt, igen, ahogy az imént még ott állt négykézláb, majdnem, a legolcsóbb borok alsó polcánál, valaki bejött, a tenyerére lépett, szinte, aztán ahogy, hóna alatt már a hosszú kenyérrel, elhagyta a boltot, a Felix Potin-t az enghieni buszvégállomásnál, ez ilyen szertartásszerű volt, már évek óta, Istenem, köszönöm, hogy már évek óta, valami ilyen mondtott, átkelvén a helyiérdekű vasút vágányai felett a hídon, lenézett a tetőkre, útvonalára, melyen a kalapjáért lemászna, ha elkapná a szél, és ha végül átmenne rajta — a kalapján — egy szerelvény, hát arra volt vele a cellux, lemászna, összeszedné a kalapdarabokat, eggyéragasztaná a fekete filcet, nem és nem hagyná, hogy őt az ő Enghienjében megzavarják, és ezért nem tudta volna képviselni mindezt ma sem, nem tudta volna elmondani, hát nem elég, hogy megvolt?, de a szél nem kapta le a kalapot, nem, zavartalanul érte el a parkot, a padot, az ő padját, kinyitotta a bort, a kenyérből szórt a verebeknek, Istenem, Szpéró, mondta valahogyan, hát kösz, hogy itt lehetek, de hamarosan találkozunk, remélem; ezt mondta, ahogy már az őszre elhagyott villák közt ment, terméskő épületek közt a platán-avarban a rue Amélie-n, közelebb már a pályához, egyelőre ahhoz közelebb.

(F)... hány éve már, alig másfél, már akkor is megvolt az a padom. Auteuilben, mentem, ráértem még, leültem, néztem a kis tavat, a fehér farácsos kis átkelőhajót, egy perc alig, és ott van már a szigeten, lehunyam a szemem, és megint itt van, szórtam az otthoni kekszről a hollóimnak, félénken jöttek le a

már tavasziasan zöld, magas ágakról, nem mondom azt, a „fájukról”, a „fám-ról”, akkor viszont már a pálya közelében jártam, felnéztem, ott volt a tribün, Auteuil nagy, sárgás-fehér tribünje, a monitorokon, a parkban, ahogy az előző heti futamokat ismételték, még hullt és szinte ropogott a hó, és most zöld volt minden, a tavon magas modellvitorlások suhantak, a 2073-ast már harmadszor láttam, és hirtelen boldog lettem, de nem Szpéro fehér szárnyaira gondolva, a fehér szárnyaira, ahogy éjjel, mikor meghalt a kezemben, összecsuksa őket, és aztán lassan elküldött, tizenegy év után, vágj neki, menj el Enghienbe, Auteuil-be, menj el sokmindenhová, nem, ez valami közeli suhanás volt, benne bicikli-csengő-hang, boldog voltam, hogy a világra is képes vagyok figyelni, akkor valami kérdés hangzott el, nem értettem, újabb kérdés, azt hittem, talán a bejáratot keresi a srác, mondtam, idegen vagyok itt, ezt mondtam, mert nem tudtam, hol a pálya biciklis bejárata, nem vagyok idevalósi, erre azért már rögtön mindketten nevtünk, mert kiderült, azt kérdi: „Hány óra van?”, és erre mondtam én, hogy nem vagyok idevalósi, és prózaian értettem, de hát pár éve ezt még költőileg lehetett mondani, úgy egyáltalán sehová valósi nem vagyok „a világon”, ezt még akkor valamivel szemben lehetett mondani, és mindketten értettük, és összetartoztunk, aztán ment ki-ki a maga dolgára...

(N)... délután volt, ment haza, ki az állomásra Maisons-Laffitte-ben, elhagyta maga mögött a 2,2 km hosszú egyenesű pályát, a Hosszú Koporsót, mindig így magyarázta: egyetlen nagy egyenes a Halász utca és a Műgyetem közt, és csak egy gombóc a mezőny, semmit se látsz, csak a közvetítő hangját hallod, abból tudsz bármit, és akkor zúú, elvillannak előtted, és a célt se látod, a befutójukat, és nem mondd már, hogy „és ez az élet”, nem, csak épp az van, hogy ezek a lovak a világ legjobb lovai közt vannak, és akkor is mi van, ment a faszorban, esős volt minden, dobogást hallott, patazajt, Maisons-Laffitte ilyen *lovas város*, lócitromszag száll minden harmadik udvarból, és a villák vas kapuján olykor egy-egy iskoláslány üget ki lóháton, ez most egy Boris Becker-szabású úrlovas volt, aki megkérdezte tőle, hány óra, ő mondta, mindjárt, nem hordott karórát, nem gondolta, hogy bárki az időt kérdezi még tőle, a zsebében hordta az óráját máskor, de odahaza kimosták a legutolsót a kordnadrágjával, most Párizsban vett egy ócskásnál egy kínai vekkert, az a táskájában volt, a szütyőben, mutatta, pár pillanat, a lovas zavarba jött, érezte, kellemetlenséget okozott, ő integetett, az árok szélén guggolva már, „nem, nem”, örült, ettől izgatott lett, a szütyő tartalma beleborult az árokba, a lovas leugrott a nyeregből, már ott volt mellette, a vizes levelek közül nevetve szedegették a dobókockákat, metrójegyeket, cipő-fűzőt, zsiletpengét, ceruzacsonkot, fogadócédulákat, és a kínai vekkert három darabra hullt, lejáró piros hátáról lejött a cellux, előrezuhant a számlap, azon megnézték, hány óra, a lovas nem szállt vissza a nyeregbe, kantárszáron vezette a Padinkát, ez volt a ló neve, elbaktattak hármásban az ő kedvenc sörözőjéhez, a Café Anglais-hez, megittak egy sört, ő a Hosszú Koporsóról mesélt, a lovas megörült ennek a névnek, kapott hát valamit tőle, ezt se hitte volna egyikük sem... hogy ez „benne van mintegy az időben” ... még...